

ЗВ'ЯЗОК МОВИ І ПРАВОСВІДОМОСТІ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ

Меліхова Ю.А. (Харків)

Проблема зв'язку національної мови і правосвідомості є актуальною у дослідженнях ХХ-ХХІ століть. Поза мовою право не існує. Його можна сформулювати, виразити, пояснити тільки завдяки мові. Будь-яка «правова» мова є національною, бо її генетичні та структурні особливості не можуть не впливати на морфологічні, синтаксичні, семантичні тощо особливості

формулювання правових норм. Якість права залежить від якості мови. І йдеться не тільки про писане право. Отож зв'язок мови і правосвідомості є беззаперечним. Хоча тоді істотно змінюється розуміння ролі мови з такого спрощеного ставлення до неї як до зручного в застосуванні засобу спілкування на засіб пізнання сутності речей. Таке трактування спонукає до глибокого міждисциплінарного аналізу. На сприйняття правової дійсності впливає мова, яка є фундаментальним засобом її пізнання. Результат мислення має звукове вираження – слово. Це суб'єктивний внутрішній процес реалізації мовлення. Отже, мова є діючою правосвідомістю, а правові норми структурами мислення, переданими мовними засобами. Це дало підставу М. Хайдегеру стверджувати, що думка існує через слово. Із такого розуміння виникає образ мови як «оселі людського духу», перебування людини в лоні певної культури. Тому основою граматичних форм правових норм є національне усвідомлення цінностей права, світобачення народу – структурні елементи національної культури українців. Не ми говоримо мовою, а мова говорить нами і через нас. Національна мова, торкаючись найглибших пластів колективної психології, сприяє збереженню головних ознак світогляду народу, цінностей, стає виявом національно-державницького самовизначення.

Література

1. Гайдегер. М. Дорогою до мови. Львів: Літопис, 2007. 232 с.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ

Факультет славістики
Кафедра світової літератури

«ГАРМОНІЯ І ХАОС: ЄДНІСТЬ ЧИ КОНФЛІКТ»

Лінгвістика. Літературознавство. Методика викладання мови та літератури. Міждисциплінарні дослідження (психологія, соціологія, історія, політологія, філософія)

**Тези доповідей круглого столу,
присвяченого Дню науки
(21 травня 2019 року)**

УДК 37.016:821–025.18
ББК 83.00 + 81.00
Г 20

Організатори круглого столу – кафедра світової літератури факультету славістики ХНПУ імені Г.С. Сковороди

Голови оргкомітету круглого столу –
І.Ф. Прокопенко – *ректор, доктор педагогічних наук,
академік НАПН України*

Ю.Д. Бойчук – *проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук,
професор*

Науковий керівник конференц-проєкту –
С.К. Курноручко – *доктор філологічних наук, професор кафедри світової
літератури, координатор з наукової роботи факультету славістики*

Члени оргкомітету:

Т.В. Гармаш – *доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури*

Т.В. Бондаренко – *доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і
історії української мови*

М.Г. Бондаренко – *кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету
славістики*

Т.В. Журенко – *кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри
світової літератури*

Секретарі:

О.О. Атанова, Л.О. Корпієнко

Г 20 Гармонія і хаос: єдність чи конфлікт. Тези доповідей круглого столу, присвяченого Дню науки (21 травня 2019 року). Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 52 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Протокол №4 від 10.05.2019)
Видано за рахунок оргкомітету

Тези доповідей круглого столу, основними темами якого є обговорення традиційних (класичних) і нетрадиційних (модерністських / авангардистських / постмодерністських) інтерпретацій безладу й порядку як творчих джерел тексту, які формують шпорульний семантичний потік, поетику, проблематику, ідеї, еволюції естетичного ідеалу в мові, кіно, літературі, психології, педагогії; формування національної / космополітичної плінності культур як кошену мирного співіснування індивіда в сучасному світі.

Для науковців, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів гуманітарних закладів вищої освіти та вчителів загальноосвітніх шкіл.

ЗМІСТ

Абабина Н.В. ПОРЯДОК И ХАОС КАК СИНЕРГЕТИЧЕСКИЕ ПОНЯТИЯ В ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИИ.....	7
Атаманчук В.П. СВІДОМІСТЬ ПЕРСОНАЖА У ДРАМІ І. КОСТЕЦЬКОГО «ДІЙСТВО ПРО ВЕЛИКУ ЛЮДИНУ»: ХУДОЖНІ АСПЕКТИ.....	7
Бакумкіна М.О. ЕХО ВІЙНИ В ПРОЗОВИХ ТВОРАХ І.С. МАСЛОВА.....	8
Балоян М.А. МОТИВ ДВОЙНИЧЕСТВА В РАССКАЗЕ ВАНЯ ВЭЙЛЯНЯ.....	9
Быкова И.А. КОНФЛИКТ И СРЕДСТВА ЕГО ВЫРАЖЕНИЯ В ПОЭЗИИ ВЛАДИМИРА ВЫСОЦКОГО.....	10
Varenko T. K. TEACHING STUDENTS POETRY WRITING IN ENGLISH CLASS.....	10
Ведернікова Т.В. КОНФЛИКТ І КОЛІЗИЯ: ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИРОДУ КОНФЛИКТУ В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ.....	11
Гармаш Л.В. ДИАЛЕКТИКА САМОПОРОЖДАЮЩЕГО СОЗНАНИЯ В ТВОРЧЕСТВЕ РУССКИХ СИМВОЛИСТОВ.....	12
Noncharova O. «CHAOS IS A FRIEND OF MINE»: BOB DYLAN'S POETRY.....	13
Гулич Е.А. МОТИВ ОКНА КАК ГРАНЬ МЕЖДУ ВНУТРЕННИМ ХАОСОМ И ДУШЕВНОЙ ГАРМОНИЕЙ ГЕРОИНЬ В «МАЛОЙ ПРОЗЕ» Л.Я. ГУРЕВИЧ.....	14
Гусев В.А. ПОИСК НОВЫХ ФОРМ ДИАЛОГА С ЧИТАТЕЛЕМ.....	15
Дерій М.А. ТЕМА «ЗОЛОТОЇ ЛИХОМАНКИ» У ЗБІРЦІ ДЖЕКА ЛОНДОНА «ПІВНІЧНІ ОПОВІДАННЯ».....	16
Dudoladova A.V. INTRODUCING PODCASTS INTO ENGLISH LANGUAGE CLASSROOMS... Dudoladova O.V. LEARNER AUTONOMY IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING.....	17
Журенко М.М. ПОШУК ГАРМОНІЇ В РОМАНІ Г. ГЕССЕ «СТЕПОВИЙ ВОВК».....	18
Каменева И.А. МИРОВОЙ ХАОС И КОСМИЧЕСКАЯ ГАРМОНИЯ В ПОЭЗИИ Ф.И. ТЮТЧЕВА.....	19
Кеба О.В.	

ЖАНРОВА СВОЕРІДНІСТЬ РОМАНУ ІЕНА МАК'ЮЕНА «ЛІАСУНКА».....	19
Козлова А.Г. АВТОРСКАЯ ПЕСНЯ КАК ГАРМОНИЧЕСКОЕ ЕДИНСТВО ВЕРБАЛЬНОГО И МУЗЫКАЛЬНОГО ТЕКСТА.....	20
Козорог О.В. ГАРМОНИЯ И ХАОС СТИХОВ И ПРОЗЫ МАРИНЫ ЦВЕТАЕВОЙ.....	21
Комаров С.А. ПРИЕМЫ КИНЕМАТОГРАФА В РОМАНЕ ДЖ. ЛИТТЕЛЛА «БЛАГОВОЛИТЕЛЬНИЦЫ».....	21
Kostikova I. HOW TO HARMONIZE DIFFERENT EXAMS AND CHOOSE THE CORRECT ONE	22
Кохан Р.А. ЗАКОДУВАННЯ – РОЗКОДУВАННЯ СЕНСІВ У СУЧАСНІЙ ПРОЗІ ПРО ДІТЕЙ: МЕТАМОДЕРНІСТИЧНИЙ ОБМІН РОЛЯМИ (ДЖ. С. ФОЕР «СТРАШЕННО ГОЛОСНО І НЕЙМОВІРНО БЛИЗЬКО»).....	23
Криворучко С.К. СДНІСТЬ ХАОСУ ТА ГАРМОНІЇ У РОМАНІ Т. ЕПЕНА «ДЕКОРАТОР».....	24
Кузнецова О.С. СПОСОБИ ВИРАЖЕННЯ ДИТЯЧОЇ СВІДОМОСТІ У Л.М. ТОЛСТОГО ТА В.С. БЛИЗНЕЦЯ.....	25
Лісевич В.В. АВТОБІОГРАФІЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА ПРОБЛЕМА В РОМАНІ Ф. РОТА «ЗВІЛЬНЕНИЙ ЦУКЕРМАН».....	26
Лисенко О.А. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ЛІНГВІСТИКИ.....	27
Мартиненко Б.В. КУЛЬТУРА НА КРАЮ СТИХІЇ В НОВЕЛІ Т. МАННА «СМЕРТЬ У ВЕНЕЦІЇ».....	27
Марченко Т.М. НАУКОВЕ І ХУДОЖНЄ ЯК СКЛАДОВІ РОМАНТИЧНОГО ІСТОРІОГРАФІЧНОГО ТЕКСТУ.....	28
Мацевко-Бекерська Л.В. ЧИТАЧ У ФОКУСІ КОГНІТИВНОЇ НАРАТОЛОГІЇ ЗВ'ЯЗОК МОВИ І ПРАВОСВІДОМОСТІ У КОНТЕКСТІ.....	29
Меліхова Ю.А. ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ.....	29
Мусій В.Б. НА ПУТИ К ДОМУ (РАССКАЗ А.Н. ТОЛСТОГО «МИЛОСЕРДИЯ!»).....	30
Паульс В.О. СИМВОЛ КОХАННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ІДЕЇ ВЕСНИ У ВІРШІ СТЮАРТА МЕРРІЛІА «ПІСНЯ».....	31
Приходько В.С. ПРЕДТЕЧА МОДЕРНИЗМА В ТВОРЧЕСТВЕ ЖОРЖ САНД І ЭМИЛИ БРОНТЕ.....	32

Радчук О.В. ПОНЯТИЕ <i>ОТСУТСТВИЕ</i> В ЯЗЫКОВОЙ СИСТЕМЕ: ГАРМОНИЯ ИЛИ ХАОС.....	32
Разуменко И.В. ОБРАЗ КНЯЗЯ ИГОРЯ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ МИРЕ «СЛОВА О ПОЛКУ ИГОРЕВЕ».....	33
Румянцева-Лахтіна Оксана Олександрівна ДИДАКТИЧНИЙ ПРИЙОМ «ФІШБОУН» ЯК СЕГМЕНТ МЕНТАЛЬНОЇ КАРТИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ.....	34
Саппа Н.Н. СОЦИАЛЬНАЯ АНОМИЯ КАК ПОЯСНЕНИЕ ГЕРОИЗАЦИИ ХАОСА И БЕСПОРЯДКА В ПОЭЗИИ ВРЕМЁН ГРАЖДАНСКОЙ ВОЙНЫ.....	34
Семелюк Р.М. МУЛЬТИКУЛЬТУРНИЙ СВІТ СУЧАСНОГО БРИТАНСЬКОГО РОМАНУ...35	35
Силаев А.С. ЖАНРОВЫЙ ЭКСПЕРИМЕНТ ПИСАТЕЛЯ.....	36
Сідак Л.М. КУЛЬТУРА ЯК ПОДОЛАННЯ ХАОСУ.....	37
Скляр І.О. ПСИХОНАРАТИВ СУЧАСНОГО РОМАНУ: ДО ПРОБЛЕМИ РОЗУМІННЯ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ СВІДОМОСТІ.....	37
Стародубцева Л.В. АРХІТЕКТОНІКА ХАОСУ.....	38
Степанченко И.И. ГАРМОНИЧНИЙ ХАОС В ЛЕКСИКОЛОГИИ.....	40
Стрелець К.В. ХАОС І ГАРМОНИЯ В ДИЛОГІ Г. МАННА «ІОНІСТЬ ГЕНРІХА ІV» І «ЗРІЛІ РОКИ КОРОЛЯ ГЕНРІХА ІV».....	40
Strelchenko K.S. ENIGMATIC PHENOMENA AS AN INSTRUMENTAL FACTOR IN DYNAMIC INFORMATION SYSTEMS.....	41
Тіхоненко С.О. ГРОТЕСКНИЙ СВІТ ПАМФЛЕТУ ДЖ. СВІФТА «СКРОМНА ПРОПОЗИЦІЯ».....	42
Ткаченко О.В. КОНЦЕПТ «ЗДОРОВЬЕ» КАК ОБЪЕКТ ЛИНГВИСТИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ В СЛАВЯНСКИХ И ГЕРМАНСКИХ ЯЗЫКАХ.....	42
Черкашина Т.Ю. АВТОБІОГРАФІКА АМЕЛІ НОТОМБ: ПРОБЛЕМИ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ.....	43
Швець А.І. ВІД ХАОСУ ДО ГАРМОНІЇ: ЕКЗИСТЕНЦІЙНА ДІАЛЕКТИКА ВІЙНИ В АНТИВОСННІЙ ПРОЗІ НАТАЛІЇ КОБРІНСЬКОЇ.....	44